

Finanční a provozní páka v podniku

Finanční páka

- Finanční páka (také financial leverage, financial gearing) je rozsah, v jakém je cizí kapitál (dluhy) použit k financování podniku

$$\text{Finanční páka} = \frac{\text{aktiva}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Finanční páka

- ❑ Finanční páka zvyšuje míru výnosnosti vlastního kapitálu (za předpokladu, že míra zhodnocení vloženého kapitálu podnikem je vyšší než úroková míra z cizího kapitálu)
- ❑ Vyšší zadluženost zvyšuje riziko podnikání, přičemž vyšší zadlužení vede zároveň k růstu úrokové míry cizího kapitálu
- ❑ Finanční páka je založena na principu, že cizí kapitál je levnější než vlastní kapitál
- ❑ Výhodnost použití cizího kapitálu se zjišťuje porovnáním ROA a ROE

- ❑ Index finanční páky:

$$\text{Index finanční páky} = \frac{\text{ROE}}{\text{ROA}} > 1$$

Finanční páka

Důvody pro využití cizího kapitálu:

- ❑ podnikatel nemá dostatečný vlastní kapitál při založení podniku, nebo přechodně nedisponuje potřebným kapitálem v době, kdy jej potřebuje u uskutečnění akce,
- ❑ použitím cizího kapitálu nevznikají poskytovateli žádná práva v přímém řízení podniku,
- ❑ cizí kapitál je většinou levnější než vlastní kapitál, jeho použití zvyšuje rentabilitu podniku.

Důvody proti využívání cizího kapitálu:

- ❑ cizí kapitál zvyšuje zadluženost podniku a tím snižuje jeho finanční stabilitu,
 - ❑ každý další dluh je dražší a je obtížnější jej získat, neboť potenciální věřitelé se obávají o svůj kapitál,
 - ❑ vysoký podíl cizího kapitálu omezuje jednání managementu, které musí být přizpůsobeno věřitelům.
-

Finanční páka

- Ke sledování pákového efektu byl použit podnik uvedený v řešených příkladech vertikálního a horizontálního rozboru rozvahy a výkazu zisků a ztrát, přičemž tyto výkazy zároveň obsahují základní data potřebná ke konstrukci příslušných ukazatelů.
 - Rok 2012
Finanční páka = 2,9327
ROE = 0,5049, ROA = 0,2204
 - Rok 2013
Finanční páka = 2,6555
ROE = 0,5202, ROA = 0,2490
 - Rok 2014
Finanční páka = 2,7825
ROE = 0,5204, ROA = 0,2371
 - Rok 2015
Finanční páka = 2,9946
ROE = 0,5963, ROA = 0,2560
 - Rok 2016
Finanční páka = 2,6808
ROE = 0,6575, ROA = 0,3123
-

Provozní páka

- Provozní páka je **změna zisku v souvislosti se změnou objemu výroby** (tržeb) při různých proporcích mezi fixními a variabilními náklady
- Čím je podíl fixních nákladů na celkových nákladech podniku vyšší, tím větší jsou změny zisku při změnách tržeb
- Velikost provozní páky lze měřit tzv. stupněm provozní páky (S):

$$S = \frac{\frac{Z_1 - Z_0}{Z_0}}{\frac{T_1 - T_0}{T_0}}$$

Kde: Z ... velikost zisku při určitém objemu výroby (0 – nižší objem a 1 – vyšší objem)
T ... velikost tržeb při určitém objemu výroby (0 – nižší objem a 1 – objem výroby vyšší o jednotku)

Provozní páka

- Mějme dva podniky, které vyrábí a prodávají stejný produkt za stejnou cenu a ve stejném objemu. Podniky mají odlišný podíl i objem fixních a variabilních nákladů. Fixní náklady podniku A jsou 300 000 Kč, fixní náklady podniku B jsou 1 800 000 Kč. Variabilní náklady podniku A jsou 50 Kč na kus, variabilní náklady podniku B jsou 15 Kč na kus. Prodejní cena výrobku je 60 Kč. Jaký je stupeň provozní páky obou podniků?

Prodej ks.	Podnik A			Podnik B		
	Tržby	Náklady	Zisk	Tržby	Náklady	Zisk
10 000	600	800	-200	600	1 950	-1 350
20 000	1 200	1 300	-100	1 200	2 100	-900
30 000	1 800	1 800	0	1 800	2 250	-450
40 000	2 400	2 300	100	2 400	2 400	0
50 000	3 000	2 800	200	3 000	2 550	450
60 000	3 600	3 300	300	3 600	2 700	900

Provozní páka

- Podnik B, který má s vysoký podíl fixních nákladů, dosáhne bod zvratu při objemu prodeje o 75% vyšším, než podnik A, který podíl fixních nákladů nižší. Stupeň provozní páky obou podniků (měřený např. ze změny prodeje z 50 000 na 50 500 kusů, tj. o 1%), je následující:

- Podnik A**

$$S = \frac{\frac{205\,000 - 200\,000}{200\,000}}{\frac{3\,030\,000 - 3\,000\,000}{3\,000\,000}} = \frac{0,025}{0,01} = 2,5\%$$

- Podnik B**

$$S = \frac{\frac{472\,500 - 450\,000}{450\,000}}{\frac{3\,030\,000 - 3\,000\,000}{3\,000\,000}} = \frac{0,05}{0,01} = 5\%$$

Analýza bodu zvratu podniků

